

Съвместна употреба на глаголните времена и наклонения

09.12.2018, 23:00 ч.

СЪВМЕСТНА УПОТРЕБА НА ГЛАГОЛНИТЕ ВРЕМЕНА И НАКЛОНЕНИЯ

СЪВМЕСТНА УПОТРЕБА НА ГЛАГОЛНИ ВРЕМЕНА И НАКЛОНЕНИЯ. РАЗКАЗ С ОСНОВНО МИНАЛО СВЪРШЕНО ВРЕМЕ

Обикновено разказваме за нещо, случило се вече, затова дадена случка се предава най-често с минали времена. В този случай действията, които следват едно след друго, се означават с глаголи в **минало свършено време**: **Учителят влезе, седна на бюрото, взе дневника и провери присъстващите.**

Действие, което протича по едно и също време с дадено минало действие, се предава с **минало несвършено време**: **Когато учителят влезе, едни ученици говореха, други вадеха учебниците си от раниците, а Петър бършеше дъската.**

Когато разказваме минала случка и искаме да посочим, че дадено действие е било извършено преди миналия момент, като в него имаме резултат от това действие, използваме **минало предварително време**: **Когато учителят влезе, учениците вече бяха седнали по местата си.** А ако действието предстои спрямо този минал момент, използваме **бъдеще време в миналото**: **Учениците затвориха учебниците си, защото учителят щеше да ги изпита.**

ДА ЗАПОМНИМ

В текст, в който основните последователни действия са предадени с глаголи в минало свършено време, говорещият съобщава за действията по собствена информация.

Говорещият може да разкаже за минали действия, на които не е бил свидетел, без да използва преизказни форми. Така се подчертава достоверността на предаваната информация.

ВАЖНО!

С преизказни форми в текст от художествената литература, в който основните действия са в минало свършено време, авторът подчертава, че той или даден герой препредава информация по чужди думи.

СЪВМЕСТНА УПОТРЕБА НА ГЛАГОЛНИ ВРЕМЕНА И НАКЛОНЕНИЯ. РАЗКАЗ С ОСНОВНО СЕГАШНО ВРЕМЕ

Разказ може да се построи и със сегашно време като основно, като в този случай говорещият съобщава за последователните действия в момента на извършването им.

Ако искаме да посочим, че дадено действие е било извършено преди сегашния момент, като в него имаме резултат от това действие, използваме **минало неопределено време**: **Много хора са дошли на концерта и пеят заедно с групата.** А ако действието предстои спрямо този сегашен момент, използваме **бъдеще време**: **Много хора държат балони и ще ги пуснат във въздуха след края на песента.**

ДА ЗАПОМНИМ

В текст, в който основните последователни действия са предадени с глаголи в сегашно време, говорещият съобщава за действията по собствена информация.

Чрез употребата на изявителни глаголни форми в научните текстове действията се представят като известни факти, обективно.

В текст, в който основните последователни действия са предадени с глаголи в сегашно време, чрез преизказните форми говорещият съобщава за действията по думите на друго лице.